

ERDÉLYI ROMÁN KÖLTŐK

I. LUCIAN BLAGA

Szeben-vármegye egyik kis falucskájában született 1895-ben. Tanulmányait Brassóban és Bécsben végezte és ugyancsak a bécsi egyetemen szerezte meg filozófiai doktorátusát. A mai modern román líra egyik vezető alakja. Több kötet verse és prózai munkája jelent meg. A költészetén kívül jelentős publicisztikai működést is fejtett ki, s esztétikai tanulmányjaival is nevet szerzett magának. Egy misztérium darabja a kolozsvári magyar színházban is színre került.

TÁNCOLNI SZERETNÉK

Oh, táncolni szeretnék, mint még sohasem táncoltam,
hogy ne érezze magát az Isten,
én bennem,
leláncolt rabként tömlöcben...

Föld, adj nekem szárnyakat:
hadd legyek nyíl, mellyel a végtelenséget szelem,
hogy ne lássak magam körül csak eget,
fönn eget,
alattam eget —
s a világhosszág hullámaiban elmerülve
táncoljak.

Soha nem sejtett lendületektől megtisztulva:
hadd szólaljon meg szabadon bennem az Isten
s ne panaszojja:
„Börtönben rab vagyok!”

PÁN

Őszi lombtól eltakartan
ott fekszik Pán a sziklán.
Vak és agg...
Szempillái megmerevedtek:
hiába próbál pislantani,
mert szemei bezáródtak, mint télen a csigaház.

Meleg harmatcseppek hullanak ajkára:

egy,
kettő,
három...

A természet táplálja Istenét.

Oh, Pán!

Látom, mint nyújtja kezét, megragad egy ágat,
s bogait csendes simogatással,
tapogatja.

Egy bárány közeledik, a bokrok közt
meghallja ezt a vak, s mosolyog,
mert nincs nagyobb öröme, mint mikor
csendesen megsimogatja a bárányok fejét,
s mikor puha gyapján keresztül tapogatja ki
a szarv rügyecskéit.
Csend.

SEJTELMES ÉJ

A mező már álomba mélyült. A lép pilláiról
tűz-könnyet szedegetnek
a lidércek.

A tarajos fellegek közül
kiles a hold.

Éjszakám fagyos tenyerét melengeti és kinyújtja feléd
a futó lidércek zöld mécsének fényéből
lelkedbe mosolyt szítálok le.
Ajkad, akár a dércsípte szőlő.

Csak a hold ezüstszín szegélye
lehet még ilyen jeges zord
— ha csókkal illetném —
mint a te szád...

Közelemben vagy.
A sötétben hallom a pillád rebbenését.

II. OCTAVIAN GOGA

A nem-égen elhunyt európai hírű román költő és politikus 1881-ben, Erdélyben született. Középiskolai tanulmányait a szebeni állami gimnáziumban, majd Brassóban végezte, az egyetemet pedig Budapesten. Itt alapította meg az 1900-as évek elején több fiatal társával a „Lucafarul” című modern irodalmi folyóiratot, amelynek jelentős szerep jutott a modern román irodalom kialakulásában. Goga mint a román nacionalizmus ébresztője és költője indult. a magyarsággal azonban meleg kapcsolatokat tartott. Magyar költőkkel, főként Adyval való barátsága közismert és igen értékes a magyar-román kultúrközeledés terén Petőfi és Madách fordítása.

KETTEN

Kapum előtt egy vén paraszt
köszöntött reám: Jó napot,
inge hátul cafatra tépve:
beléje kőbor eb kapott.

Elnéztem: gondoktól rovott
képén, mint áradt csupa jószág,
mintha hírnök lett volna túlról
s nem megrokkant paraszt valóság.

Behívtam és eldiskuráltunk
a régmulton könnyezve ketten,
s szelíd szeme pásztortüzénél
egykori kis fiúcska lettem.

Elmondtam neki rendre mindent
mi történt mióta kapunkat
behúzza s álmaitól űzve
elhagytam kis hegyi falunkat.

Rám figyelt hosszan, eltűnődve
s közben szakállát símogatta,
amit mondtam oly különös volt
neki, hogy megrendült alatta.

Úgy nézett reám mint egy csodára
nem érve egyszerű eszével
fel tudásom: jó öreg,
másnak erről szót se beszélj el.

SZÁMÚZVE

A rigó a füzesben sír, zokog,
ahol kereszteződik fenn az út,
s a meredek ösvényen egy vitéz
lassan kocog, s egyre magasabbra jut.

Odalenn az alkonyat sugarában
bíboran lángol a templomtorony,
s a pej kapálva felnyerít: a völgy
hívja, s száguldana vissza a nyomon.

A vitéz felágaskodik, s amott
a tisztáson megpillantja a házat...
szemébe' könny, ingujjával letörli
a sós csöppet, s kínja égve lázad.

Majd elfordul és megrántja a gyeplőt:
el, másfelé — bár gyötrőn ver szíve —
vadul, dacosan lehunyja szemét:
„vigy pejlovam, vigyél el messzire.”

Patkója csattog a kövecses úton,
a pej úgy törtet fölfelé, keresve
nyílást ágak között, s a ritka nyárfák
fölé könnyesen borul reá az este.

Jánossy Margit fordításai.